

دلایل توحید

پنجاه سؤال و جواب درباره عقیده

جمع‌آوری و ترتیب: نبیل محمد محمود

مترجم: سردار محمد یوسف رحمتی

این کتاب از سایت کتابخانه عقیده دانلود شده است.

www.aqeedeh.com

book@aqeedeh.com

آدرس ایمیل:

سایت‌های مفید

www.aqeedeh.com	www.nourtv.net
www.islamtxt.com	www.sadaislam.com
www.ahlesonnat.com	www.islamhouse.com
www.isl.org.uk	www.bidary.net
www.islamtape.com	www.tabesh.net
www.blestfamily.com	www.farsi.sunnionline.us
www.islamworldnews.com	www.sunni-news.net
www.islamage.com	www.mohtadeen.com
www.islamwebpedia.com	www.ijtehadat.com
www.islampp.com	www.islam411.com
www.videofarda.com	

فهرست

۱	فهرست
۵	دلایل توحید
۵	(سؤال ۱) اصول سه‌گانه‌ای که انسان باید آن را بشناسد چیست؟
۵	(سؤال ۲) پروردگاری کیست؟
۵	(سؤال ۳) معنی رب یعنی چه؟
۵	(سؤال ۴) چگونه خدایت را شناختی؟
۶	(سؤال ۵) دینت چیست؟
۷	(سؤال ۶) این دین برچه ارکانی بنا شده است؟
۷	(سؤال ۷) ایمان چیست؟
۷	(سؤال ۸) احسان چیست؟
۸	(سؤال ۹) پیامبرت کیست؟
۸	(سؤال ۱۰) با چه چیز به نبوت رسید و با چه به رسالت رسید؟
۸	(سؤال ۱۱) معجزه پیامبر اسلام چیست؟
۹	(سؤال ۱۲) چه دلیلی بر رسالتی داری؟
۹	(سؤال ۱۳) چه دلیلی بر نبوتی داری؟
۱۰	(سؤال ۱۴) خداوند حضرت محمد ﷺ را برای چه مبعوث نمودند؟
۱۰	(سؤال ۱۵) فرق بین توحید ربوبیت و توحید الهیت چیست؟
۱۱	(سؤال ۱۶) چه نوع عبادتی برای غیر از خداوند جایز نمی‌باشد؟
۱۱	(سؤال ۱۷) بزرگترین امری که خداوند به آن امر کرده و بزرگترین نهی که خداوند از آن نهی فرموده چیست؟
۱۱	(سؤال ۱۸) مسائل سه‌گانه‌ایی که باید آموخت و به آن عمل کرد چیست؟
۱۲	(سؤال ۱۹) معنی الله چیست؟
۱۲	(سؤال ۲۰) خداوند برای چه تو را آفرید؟
۱۲	(سؤال ۲۱) چه نوع عبادتی؟

(سؤال ۲۲) چه دلیلی بر این داری؟	۱۲
(سؤال ۲۳) اولین فرضهای که خداوند بر ما فرض نموده چیست؟	۱۲
(سؤال ۲۴) عروة الوثقی یعنی چه؟	۱۳
(سؤال ۲۵) در اینجا مقصود از نفی و اثبات چیست؟	۱۳
(سؤال ۲۶) چه دلیلی بر این داری؟	۱۳
(سؤال ۲۷) طاغوت چند نوع است؟	۱۳
(سؤال ۲۸) بهترین اعمال بعد از شهادتین چیست؟	۱۴
(سؤال ۲۹) آیا خداوند افراد را پس مرگ دو مرتبه برای حساب اعمال خیر و شر خود زنده می‌کند و هر کس مطیع بود وارد بهشت و آن که کفر و شرک ورزید به جهنم می‌رود؟	۱۴
(سؤال ۳۰) کسیکه برای غیر از خدا ذبح یا قربانی می‌کند چه حکمی دارد؟	۱۵
(سؤال ۳۱) انواع شرک را نام ببرید؟	۱۵
(سؤال ۳۲) نفاق یعنی چه و چند نوع دارد؟	۱۶
(سؤال ۳۳) مرتبه دوم از مراتب دین اسلام چیست؟	۱۶
(سؤال ۳۴) ایمان به چند دسته تقسیم می‌شوند؟	۱۶
(سؤال ۳۵) ارکان ایمان چند است؟	۱۶
(سؤال ۳۶) مرتبه سوم از مراتب دین اسلام چیست؟	۱۷
(سؤال ۳۷) آیا مردم در روز قیامت بر اعمالشان محاسبه و مجازات می‌شوند یا نه؟	۱۷
(سؤال ۳۸) حکم کسی که منکر روز (قیامت) و بعثت باشد، چیست؟	۱۷
(سؤال ۳۹) آیا امتی هست که خداوند بر آن پیامبری نفرستاده باشد؟	۱۷
(سؤال ۴۰) انواع توحید را نام ببرید؟	۱۸
(سؤال ۴۱) وظیفه ما در برابر امر خدا چیست؟	۱۸
(سؤال ۴۲) اگر انسان دانست که خداوند او را به توحید امر کرده و از شرک نهی نموده، آیا مراتب زیر باید با اعمالش مطابقت کند یا نه؟	۱۹
(سؤال ۴۳) کفر یعنی چه و چند نوع دارد؟	۲۰

۲۲	(سؤال ۴۴) شرک چیست و چند نوع دارد؟
۲۴	(سؤال ۴۵) فرق بین قضاء و قدر چیست؟
۲۴	(سؤال ۴۶) آیا قدر خیر و شر آن به طور عموم از طرف خداست؟
۲۵	(سؤال ۴۷) معنی لا إله إلا الله چیست؟
۲۵	(سؤال ۴۸) چه نوع توحیدی خداوند قبل از نماز و روزه بر ما واجب نموده است؟
۲۵	(سؤال ۴۹) کدام یک از این دو بهترند: فقیر صبور یا غنی شکرگزار؟
۲۶	(سؤال ۵۰) چه توصیهایی برای ما دارید؟

دلایل توحید

الحمد لله والصلوة والسلام على رسول الله ﷺ،

(سؤال ۱) اصول سه گانه‌ای که انسان باید آن را بشناسد چیست؟

(جواب) شناخت پروردگارش، و دینش و پیامبرش محمد ﷺ.

(سؤال ۲) پروردگارت کیست؟

(جواب) پروردگارم الله که مرا خلقت کرد و همچنین تمام جهانیان و با نعمت‌هایش همه را پرورد، اوست معبد من، غیر از او هیچ معبدی ندارم، دلیلش نیز واضح است.

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾.

«ستایش برای خدای که پروردگار جهانیان است».

(سؤال ۳) معنی رب یعنی چه؟

(جواب) مالک، معبد، متصرف و اوست که مستحق عبادت است.

(سؤال ۴) چگونه خدایت را شناختی؟

(جواب) با آیاتش و مخلوقاتش او را شناختم، و از نشانه‌های او شب و روز و آفتاب و ماه می‌باشد، و نیز مخلوقاتش آسمان هفتگانه و آنچه که درون آنها است، و هفت زمین و آنچه که درون آنها وجود دارد، و دلیلش:

﴿وَمَنْ ءَايَتِهِ الْيَلْ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ

وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ [سورة فصلت: ۳۷].

«از نشانه‌های او شب و روز، و خورشید و ماه است، برای خورشید و ماه سجده نکنید، بلکه برای او سجده کنید، آن خدای که آنها را آفریده، اگر شما تنها او را می‌پرستید».

و همچنین خداوند می‌فرماید:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةٍ أَيَّامٍ ثُمَّ أَسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي الْأَيَّلَ الْنَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَيْثِيَا وَالشَّمْسَ وَالقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْحَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ [سورة اعرف: ٥٤].

«بی گمان پروردگار شما آن خدا است که آسمانها و زمین را در شش روز آفرید، آنگاه بر عرش مستقر شد، شب را به روز که شتابان در پی اوست می پوشاند، و خورشید و ماه و ستارگان را آفرید و همه مسخر فرمان او هستند، آکاه باش! آفرینش و فرمان از آن اوست خداوند، پروردگار جهانیان بزرگ و برتر است.»

(سؤال ٥) دینت چیست؟

(جواب) دینم اسلام است، و اسلام به معنای تسلیم شدن و فرمانبرداری الله یکتا می باشد. چنانچه خداوند می فرماید:

﴿إِنَّ الَّدِينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِلَٰهُ سَلَمُ﴾ [سورة آل عمران: ١٩].

«بی گمان دین (پسندیده) نزد خدا اسلام است.» و آیه دیگر می فرماید:

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَمِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ﴾ [سورة آل عمران: ٨٥].

«و هر که غیر از دین اسلام، دینی (دیگر) بجوید، هرگز از او پذیرفته نمی شود، و در آخرت از زیان کاران است.» و دلیل دیگر می فرماید:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَّتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيَتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينَكُمْ﴾ [سورة مائدہ: ٣].

«امروز دین شما را برایتان کامل نمودم، و نعمت خودم را بر شما به اتمام (و کمال) رساندم، و دین اسلام را به عنوان دین برای شما پسندیدم (و اختیار نمودم)».

(سؤال ۶) این دین برچه ارکانی بنا شده است؟

(جواب) بر پنج رکن بنا شده است:

اول: شهادتین «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ».

دوم: اقامه نماز.

سوم: پرداختن زکات.

چهارم: روزه ماه مبارک رمضان.

پنجم: حج خانه در صورت توانایی.

(سؤال ۷) ایمان چیست؟

(جواب) این که ایمان داشته باشی به خداوند و ملائکه هایش و کتاب هایش و پیامبرانش و روز جزا و ایمان به قضا و قدر (خیر و شر) خداوند می فرماید:

﴿ءَمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّهُمْ بِاللَّهِ وَمَلَئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ﴾ [سورة بقره: ۲۸۵]

«پیامبر به آنچه از طرف پروردگارش به سوی او نازل شد ایمان آورد، و همه مؤمنان ایمان آوردهند، به خداوند و فرشتگانش و کتاب هایش و پیامبرانش».

(سؤال ۸) احسان چیست؟

(جواب) این که عبادت خدای را چنان به جای آوری، گویی که خداوند را می بینی، و اگر تو او را نمی بینی مسلماً او تو را می بیند.

خداوند می فرماید:

﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ﴾ [سورة نحل: ۱۲۸]

«بی‌گمان خداوند با کسانی است که تقوا پیشه کردند و کسانی که آنان محسن (و نیکوکار) اند».

(سؤال ۹) پیامبرت کیست؟

(جواب) پیامبرم محمد ﷺ فرزند عبدالله بن عبدالمطلب فرزند هاشم و هاشم از قبیله قریش از کنانه عرب و عرب از نواده اسماعیل فرزند ابراهیم و اسماعیل از نسل ابراهیم، و ابراهیم از نواده نوح ﷺ می‌باشد.

(سؤال ۱۰) با چه چیز به نبوت رسید و با چه به رسالت رسید؟

(جواب) با «اقرأ» به نبوت بشارت داده شده و با «المدثر» به رسالت رسید.

(سؤال ۱۱) معجزه پیامبر اسلام چیست؟

(جواب) این قرآنی که تمام خلاائق از آوردن سوره‌ای شبیه آن عاجزند، و با آن فصاحت و بلاغت‌شان و عداوتی که نسبت با آن و پیروان آن دارند هرگز نخواهند توانست همانندش بیاورند، از معجزه بزرگ پیامبر ﷺ محسوب می‌شود، همانطور که خداوند تبارک و تعالی می‌فرماید:

﴿وَإِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَاتُوا بِسُورَةٍ مِّنْ مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [سورة بقره: ۲۳]

«اگر در آنچه بر بنده خود نازل نموده ایم، شک و تردید دارید، پس سوره‌ای مانند آن بیاورید و گواهان (و مددکاران) خود را غیر از خدا بخوانید».

آیه دیگر می‌فرماید:

﴿قُلْ لِّئِنِ اَجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْحِنْ عَلَىٰ اَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْءَانِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَارَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا﴾ [سورة اسراء: ۸۸]

«بگو اگر تمام انس و جن جمع شوند برآن که بمانند این قرآن بیاورند هرگز مانند آن نخواهند آورد، اگرچه برخی از ایشان مددکار برخی دیگر باشد».

(سؤال ۱۲) چه دلیلی بر رسالتش داری؟

(جواب) ﴿وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ حَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِ الْرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ أَنْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقِلِبْ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ فَلَنْ يَضْرَرَ اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ أَلْشَكِرِينَ﴾ [سورة آل عمران: ۱۴۴].

«و محمد جز پیامبری نیست که پیش از او پیامبرانی نیز گذشته اند، آیا اگر وفات نماید یا کشته شود بر پاشنه های خود به عقب بر می گردید (و مرتد می شوید) و هر که به عقب برگردد هرگز به خداوند زیان نمی رساند، و به زودی خداوند پاداش شکرگزاران را می دهد».

و همچنین می فرماید:

﴿خُمَّدَ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحْمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا﴾ [سورة فتح: ۲۹].

«محمد پیامبر خداست، و کسانی که همراه او هستند بر کافران سخت و در میان خود مهربان هستند، آنان را در حال رکوع و سجود می بینی».

(سؤال ۱۳) چه دلیلی بر نبوتش داری؟

(جواب) خداوند در این آیه شریفه می فرماید:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ﴾ [سورة احزاب: ۴۰].

«محمد پدر هیچ از مردان شما نیست، و لکن پیامبر خدا و خاتم پیامبران است».

این آیه بر نبوت حضرت ﷺ دلالت دارد، و این که خاتم الانبیاء هستند.

(سؤال ۱۴) خداوند حضرت محمد ﷺ را برای چه مبعوث نمودند؟

(جواب) برای عبادت خدای یکتا و این که به جز الله خدای دیگری را نپرستند و آنها را از عبادت مخلوق از ملائکه و انبیاء و صالحین و سنگ و درختان و غیره باز دارد. همانطور که خداوند می فرماید:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيَ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾

[سوره انبیاء: ۲۵]

«و ما پیش از تو هیچ پیامبری را نفرستادیم، مگر این که به سوی او وحی نمودیم که هیچ معبود برحق غیر از من نیست، پس مرا پرستش کنید». و همچنین می فرماید:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الظُّنُونَ﴾ [سوره

نحل: ۳۶]

«ما برای هر قومی پیامبری فرستادیم که خدا را بپرستید و از طاغوت دوری کنید». و در آیه دیگر می فرماید:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَنَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [سوره ذاریات: ۵۶]

«ما جن و انس را جز برای پرستش خلق نکردیم».

(سؤال ۱۵) فرق بین توحید ربویت و توحید الهیت چیست؟

(جواب) توحید ربویت: فعل خداوند مثل خلقت، رزق و روزی دادن، میراندن و زنده کردن، بارش باران، رویش نباتات تدبیر امور. توحید الهیت: فعل بنده مثل دعاء کردن، ترس، امید، پناه جستن، رجوع، توکل، رغبت، نذر، و فریادرسی و انواع دیگر عبادت.

(سؤال ۱۶) چه نوع عبادتی برای غیر از خداوند جایز نمی‌باشد؟

(جواب) دعا، یاری خواستن و مدد و فریادرسی، ذبح یا قربانی کردن، نذر، ترس، امید، توکل، محبت، خشوع، رغبت، رکوع، سجود، خواری، تعظیم که خصوصیات الهیت می‌باشد.

(سؤال ۱۷) بزرگترین امری که خداوند به آن امر کرده و بزرگترین نهی که خداوند از آن نهی فرموده چیست؟

(جواب) بزرگترین امر که خداوند به آن امر فرموده همانا توحید است، یعنی پرستش خداوند یگانه، و بزرگترین چیزی که خداوند ما را از آن نهی نموده شرک به خداوند یکتاست، و اگر کسی به سوی غیر خدا دست طلب دراز کند چه عمدایا غیر عمد، و چیزی از عبادات را برای او انجام دهد وارد شرک گشته است.

(سؤال ۱۸) مسائل سه گانه‌ایی که باید آموخت و به آن عمل کرد چیست؟

(جواب) اول: این که خداوند ما را آفرید و روزی مان داد، و ما را بیهوده رها نکرده، بلکه برای ما رسول فرستاد، پس هرکس اطاعت‌ش کرد وارد بهشت می‌شود، و هرکس معصیت و نافرمانی وی نموده وارد جهنم خواهد شد.

دوم: خداوند راضی نمی‌شود که کسی با او در عبادتش شریک قرار داده شود نه فرشته مقرب نه پیامبر فرستاده شده.

سوم: کسی که پیامبر را اطاعت کرد و خداوند را به یگانگی پذیرفت، برای او جائز نیست که با کسانی که با خدا و رسولش دشمنی می‌کنند اگرچه نزدیکترین نزدیکانش باشند دوستی و محبت داشته باشد.

(سؤال ۱۹) معنی الله چیست؟

(جواب) الله صاحب الوهیت و عبودیت بر تمام خلق است.

(سؤال ۲۰) خداوند برای چه تو را آفرید؟

(جواب) برای عبادتش.

(سؤال ۲۱) چه نوع عبادتی؟

(جواب) وحدانیت و یگانگی اش و فرمانبرداری اش.

(سؤال ۲۲) چه دلیلی بر این داری؟

(جواب) **﴿وَمَا حَلَقْتُ أَلْجَنَ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾** [سورة ذاریات: ۵۶].

«جن و انس را جز برای پرستش نیافریدم».

(سؤال ۲۳) اولین فریضه‌ای که خداوند بر ما فرض نموده چیست؟

(جواب) کفر به طاغوت و ایمان آوردن به خداوند یکتا، و دلیل آن:

﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَن يَكُفُرُ بِالظَّغُوتِ وَيُؤْمِنُ بِاللَّهِ فَقَدِ أَسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا أَنْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعُ عَلِيمٌ﴾ [سورة بقره: ۲۵۶].

«در (پذیرش) دین هیچ جبر و اکراهی نیست، به راستی که راه رشد و هدایت از گمراهی آشکار شده است، پس کسی که به طاغوت (معبدان باطل) کفر ورزد و به خدا ایمان آورد، مسلماً به (عروة الوثقى) دستگیره محکمی چنگ زده است که گستاخی نیست، و خداوند شنوازی داناست».

(سؤال ۲۴) عروة الوثقی یعنی چه؟

(جواب) لا إله إلا الله و معنی لا إله: نفی کردن و إلا الله: اثبات یعنی معبدی به حق جز خدای یکتا نیست.

(سؤال ۲۵) در اینجا مقصود از نفی و اثبات چیست؟

(جواب) نفی تمام آنچه که غیر از خدا پرستش می شود، و اثبات پرستش برای خدای یکتا کی که شریک ندارد.

(سؤال ۲۶) چه دلیلی بر این داری؟

(جواب) خداوند می فرماید:

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَيْمَهُ وَقَوْمِهِ إِنِّي بَرَآءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ﴾ [سورة زخرف: ۲۶].

«و به یاد آور هنگامی که ابراهیم به پدر خود و قومش گفت: همانا من از آنچه شما پرستش می کنید بیزارم.»
این آیه دلالت دارد بر نفی.

﴿إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي﴾ [سورة زخرف: ۲۷].

«مگر آن کسی که مرا آفرید.»

(سؤال ۲۷) طاغوت چند نوع است؟

(جواب) بسیارند و سران آنها پنج تا است:

- ۱- ابليس لعنه الله عليه.
- ۲- و کسی که پرستش شود، در حالی که او راضی باشد.
- ۳- کسی که مردم را به سوی عبادت خدا فرا خواند.
- ۴- کسی که ادعای علم غیب نماید.
- ۵- کسی که به غیر آنچه خدا نازل کرده حکم کند.

(سؤال ۲۸) بهترین اعمال بعد از شهادتین چیست؟

(جواب) بهترین اعمال بعد از شهادتین نماز پنجمگانه است که دارای شروط و ارکان و واجبات می‌باشد که بزرگترین شروط آن اسلام و عقل و تمیز و طهارت، از بین بردن نجاست و ستر عورت و استقبال قبله و دخول وقت، و نیت می‌باشد. و ارکان آن چهارده رکن است:

قیام در صورت توانایی، تکبیرة الإحرام، قرائت سوره فاتحه، رکوع، قیام از رکوع سجده بر روی هفت اعضای بدن، اعتدال، نشستن بین دو سجده، طمانيه و آرامش در ارکان ترتیب، تشهد اخیری، نشستن برای آن، صلوات بر پیامبر ﷺ و سلامدادن. واجبات آن هشت تا می‌باشد:

تمامی تکبیرها بجز تکبیرة الإحرام - «سبحان ربی العظیم» در رکوع، «سُمِّعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ» برای امام و منفرد، «ربنا وَلَکَ الْحَمْدُ» برای امام و مأمور و منفرد، «سبحان ربی الأعلى» در سجده، «رب اغفرلی» بین دو سجده، تشهد اول و نشستن برای آن، و غیر از اینها از افعال و اقوال سنت می‌باشد.

(سؤال ۲۹) آیا خداوند افراد را پس مرگ دو مرتبه برای حساب اعمال خیر و شر خود زنده می‌کند و هر کس مطیع بود وارد بهشت و آن که کفر و شرک ورزید به جهنم می‌رود؟

(جواب) بله و دلیل آن: خداوند تبارک و تعالی می‌فرماید: ﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ لَنْ يُعَذَّبُوْا قُلْ بَلَى وَرَبِّي لَتُبَعَّثُنَّ ثُمَّ لَتُتَبَّعَوْنَ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ [سورة تغابن: ۷].

«کافران پنداشتند که هرگز برانگیخته نمی‌شوند، بگو: آری، قسم به پروردگارم که برانگیخته می‌شوید آنگاه آنچه کرده اید شما را آگاه می‌سازند، و این امر بر خداوند آسان است.».

و همچنین می‌فرماید:

﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا خُرُجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى﴾ [سورة طه: ۵۵].
 «شما را از زمین آفریدیم و شما را در آن باز می‌گردانیم، و شما را از آن بار دیگر
 بیرون می‌آوریم».

(سؤال ۳۰) کسیکه برای غیر از خدا ذبح یا قربانی می‌کند چه حکمی دارد؟
 (جواب) او کافر و مرتد است و قربانی اش حلال نیست (مگر شخصی که از روی نادانی
 و جهل انجام دهد) زیرا که در آن دو مانع وجود دارد، اول قربانی مرتدی است و قربانی
 شخصی مرتد به اجماع حلال نیست.
 دوم: برای غیر خدا ذبح شده است و خداوند تبارک و تعالی در قرآن آن را حرام قرار
 داده است:

﴿قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَن يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ
 دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ حِنْزِيرٍ فِإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أَهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ﴾ [سورة انعام: ۱۴۵].

«بگو در آنچه به من وحی شده، چیزی که خوردنش حرام باشد نمی‌یابم، مگر این که
 مردار باشد یا خون ریخته شده، یا گوشت خوک باشد که آن پلید است، یا آنچه که فسق
 باشد که برای غیر خدا ذبح شده باشد».

(سؤال ۳۱) انواع شرک را نام ببرید؟
 (جواب) انواع شرک عبارتند از: طلب حاجت از مردگان و خواستن مدد از ایشان و روی
 به سوی آنها آوردن، و این اصل شرک جهانیان محسوب می‌شود، چونکه میت عملش
 قطع شده، حتی برای خودش هم نمی‌تواند نفع یا ضرر برساند.
 تا چه برسد برای کسی که او را فریاد می‌زند و این که بخواهد نزد خدا شافع اش
 باشد، و این چنین کردن نشانه جاهم بودن به شفاعت‌کننده، و کسی که نزدش شفاعت
 می‌شود می‌باشد.

(سؤال ۳۲) نفاق یعنی چه و چند نوع دارد؟

(جواب) نفاق بر دو نوع است: اعتقادی، عملی.

نفاق اعتقادی: در جاههای بسیار در قرآن ذکر شده است و خداوند برای آنان (منافقان) اسفل السافلین واجب گردانیده است.

نفاق عملی: پیامبر ﷺ می‌فرماید: «چهار صفت است که در هر شخصی اگر وجود داشته باشد منافق می‌باشد، و هر کس خصلتی از آن داشته باشد گویی که خصلتی از نفاق دارد.

هرگاه سخن گوید دروغ می‌گوید، و اگر عهد و پیمان بینند غدر می‌کند. اگر دشمنی کرد از حد می‌گذرد، و اگر به او اطمینان کردی خیانت می‌کند» همانطور که می‌فرماید:

«إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا أُوْتُمَّ خَانَ».

«هرگاه سخن بگوید دروغ می‌گوید، و هرگاه وعده دهد خلاف وعده می‌کند، و هرگاه امین دانسته شود خیانت می‌کند».

(سؤال ۳۳) مرتبه دوم از مراتب دین اسلام چیست؟

(جواب) ایمان است.

(سؤال ۳۴) ایمان به چند دسته تقسیم می‌شوند؟

(جواب) هفتاد و چند دسته که طبق فرمایش پیامبر اسلام ﷺ بالاترین آنها گفتن کلمه (لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) و پائین‌ترین آنها برداشتن مانعی از سر راه مردم می‌باشد.

(سؤال ۳۵) ارکان ایمان چند است؟

(جواب) شش رکن:

ایمان به خدا – ملائکه‌های خدا – کتاب‌های خدا – رسولان خدا – روز حساب – ایمان به قضا و قدر خیر و شرشن.

(سؤال ۳۶) مرتبه سوم از مراتب دین اسلام چیست؟

(جواب) احسان می‌باشد، و آنهم یک رکن دارد، و آنست که طوری عبادت الله را به جای آوری گویی او را می‌بینی، پس اگر تو او را نمی‌بینی یقیناً او تو را می‌بیند.

(سؤال ۳۷) آیا مردم در روز قیامت بر اعمالشان محاسبه و مجازات می‌شوند یا نه؟

(جواب) بله، بر حسب اعمالشان محاسبه و مجازات می‌شوند. خداوند می‌فرماید:

﴿وَلَلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِي الَّذِينَ أَسْعَوا بِمَا عَمِلُوا وَلَا يَجْزِي الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى﴾ [سورة نجم: ۳۱].

«تا آن که بدکاری کردند به حسب آنچه عمل کرده اند کیفر دهد، و کسانی که نیکوکاری کردند با نیکی پاداش دهد».

(سؤال ۳۸) حکم کسی که منکر روز (قیامت) و بعثت باشد، چیست؟

(جواب) کافر است، طبق فرمایش خداوند تبارک و تعالی:

﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ لَنْ يُبَعْثُرُوا قُلْ بَلَى وَرَبِّي لَتُبَعِّثُنَّ ثُمَّ لَتُتَبَّعُونَ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ [سورة تغابن: ۷].

(سؤال ۳۹) آیا امتی هست که خداوند بر آن پیامبری فرستاده باشد؟

(جواب) خیر، هیچ امتی نیست، مگر آن که خداوند بر آن پیامبری فرستاده است.

چنانکه می‌فرماید:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولاً أَنِّي أَعْبُدُ وَأَلَّهُ وَاحْجَتَنُّ بِوَالْطَّغْوَتِ﴾ [سورة نحل: ۳۶].

(سؤال ۴۰) انواع توحید را نام ببرید؟

(جواب)

۱- توحید ربویت: این همان توحیدی است که کفار هم به آن معتقد بودند، همانطور که خداوند تبارک و تعالی در این آیه می فرماید:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْنَ يَمْلِكُ الْسَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ تُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَقَوَّنَ﴾ [سورة یونس: ۳۱]

«بگو کیست که شما را از آسمان و زمین روزی می دهد و یا چه کسی مالک شناوی و بینایی است؟ و چه کسی زنده را از مرده و مرده را از زنده بیرون می آورد؟ و چه کسی امور جهان را تدبیر می کند؟ بی درنگ خواهند گفت: «الله» بگو: پس چرا تقوا پیشه نمی کنید.»

۲- توحید الوهیه: یعنی اخلاص در عبادت خدای یکتا بدون ریا و شرک. زیرا که کلمه الله در عربی به معنای معبد می باشد، و اعراب می گفتند که خداوند (إله آله) یعنی: خدای خدایان ماست، آنها از صالحین مجسمه هایی می ساختند و می گفتند: خداوند از این شخص راضی بوده و نزد خداوند شفاعت کننده ما خواهند بود.

۳- توحید صفات: توحید ربویت و توحیت الوهیت کامل نمی گردد، مگر با اقرار کردن به توحید صفات، لکن کفار از کسانی که صفات را انکار کرند عاقل تر بودند.

(سؤال ۴۱) وظیفه ما در برابر امر خدا چیست؟

(جواب) هفت وظیفه داریم:

اول: داشتن علم به امر.

دوم: داشتن محبت به امر خدا.

سوم: عزم بر انجام امر خدا.

چهارم: عمل کردن.

پنجم: در انجام امر خدا اخلاص داشته باشد و آن عمل درست باشد.

ششم: بر حذربودن از عواملی که موجب از بین رفتن اعمال می‌شود.

هفتم: بر عمل ثابت بودن.

(سؤال ۴۲) اگر انسان دانست که خداوند او را به توحید امر کوده و از شرک نهی نموده، آیا هر اقب زیر باید با اعمالش مطابقت کند یا نه؟

(جواب) مرتبه اول: بیشتر مردم از این که توحید حق است و شرک باطل است آگاهند، ولی نمی‌پرستند و روی گردانی می‌کنند، می‌دانند که ربا حرام است، ولی خرید و فروش می‌کند و نمی‌پرسند، می‌دانند خوردن مال یتیم حرام است ولی متولی مال یتیم هستند، ولی نمی‌پرسند چگونه اداره کنند.

مرتبه دوم: محبت آنچه خداوند نازل فرموده و کفر کسانی که از آن کراحت دارند، اکثر مردم پیامبر ﷺ را دوست ندارند، بلکه با او و آنچه آورده هرچند می‌داند که از طرف خدا نازل شده است، کینه و دشمنی می‌کنند.

مرتبه سوم: عزم داشتن بر انجام امر الله: اکثر مردم فهمیده اند و دوست دارند، ولی عزم بر این اعمال نمی‌بنندن، ترس از این که مبادا دنیا و مال و اموال شان تغییر کند.

مرتبه چهارم: عمل کردن، بسیاری از مردم هرگاه عزم یا عمل کنند و کسی از مشایخش که به تعظیم او قائل است اگر از وی ایراد گیرد عمل را رها می‌کند.

مرتبه پنجم: بیشتر افراد اعمال شان خالص نیست، چرا که اگر خالصانه باشد هیچ وقت ارزش آن را از دست نمی‌دهد.

مرتبه ششم: صالحین همیشه ترس به هدر رفتن و حبط اعمال خود را دارند، همانطور که خداوند می‌فرماید:

﴿أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ﴾ [سورة حجرات: ۲].

«مبارا اعمال شما نابود گردد در حالی که نمی دانید».

مرتبه هفتم: برق ثابت قدم بودن و از عاقبت امور ترسیدن، این هم از اعظم چیزهایی است که صالحان از آن می ترسند.

(سؤال ۴۳) کفر یعنی چه و چند نوع دارد؟

(جواب) کفر دو نوع دارد:

۱- کفری که فرد از ملت اسلام بیرون می آید که خود این پنج نوع دارد.

اول: کفر تکذیب.

خداوند می فرماید:

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَأْتَوْيَ لِلْكَافِرِينَ﴾ [سورة عنکبوت: ۶۸].

«و چه کسی ستمکارتر از آن کسی است که بر خدا افترابسته یا حق را بعد از آن که به سوی او آمده تکذیب کند؟! آیا جایگاه کافران در جهنم نیست؟!».

دوم: کفر تکبر و غرور و خودداری.

خدای تعالی می فرماید:

﴿وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَئِكَةِ أَسْجُدُوا لِإِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى وَأَسْتَكَبَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ﴾ [سورة بقره: ۳۴].

«و هنگامی که به فرشتگان گفتیم: برای آدم سجده کنید، همگی سجده کردند، جز ابلیس که خودداری کرد و تکبر نمود و از کافران شد».

سوم: کفر شک یا کفر ظن می باشد.

خداوند می فرماید:

﴿وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَكْلُنَّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبْدًا ﴾ وَمَا أَكْلُنَّ الْسَّاعَةَ قَابِمَةً وَلِئِنْ رُدِدْتُ إِلَى رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا ﴾ [سورة كهف: ۳۵ - ۳۶].

«در حالی که بر خود ستمکار بود به باغش وارد شد و گفت: من گمان نمی کنم هرگز این باع نابود گردد، و گمان نمی کنم قیامت برپا شود، و اگر به سوی پروردگارم باز گردم جایگاهی بهتر از این بیابم.»

چهارم: کفر اعراض و روی گردانی و دلیل آن:

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أَنْذِرُوا مُعْرِضُونَ ﴾ [سورة احقاف: ۳].

«کافران از آنچه به وسیله آن اندازه داده می شود روی گردن هستند.» پنجم: کفر نفاق یا دور رویی.

خداآوند می فرماید:

﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ ءاَمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴾ [سورة منافقون: ۳].

«این بدان سبب است که اول ایمان آوردن، سپس کافر شدن، پس بر دل هایشان مهرزده شده و حقیقت را درک نمی کنند.»

۲- کفر اصغر که همان کفر نعمت می باشد که انسان از ملت اسلام خارج نمی شود.

﴿وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرِيَةً كَانَتْ ءاَمِنَةً مُطْمَئِنَةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنَّمِعَمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴾ [سورة نحل: ۱۱۲].

«خداؤند مثال آبادی زده است که آرام و مطمئن بود و روزیش از هرجا می‌آمد، اما به نعمت‌های خدا کافر شد و خداوند به خاطر اعمال‌شان لباس گرسنگی و ترس را بر آنان پوشانید.»

و همچنین در آیه مبارکه دیگر آمده است:

﴿إِنَّ الْإِنْسَنَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ﴾ [سورة ابراهيم: ۳۴].

«بی‌گمان انسان ستمگر و ناسپاس است.»

(سؤال ۴۴) شرک چیست و چند نوع دارد؟

(جواب) می‌دانیم که شرک توحید عکس شرک است و انواع آن سه نوع می‌باشد: شرک اکبر، شرک اصغر، شرک خفی.

نوع اول: شرک اکبر عبارت است از چهار نوع:

۱- شرک دعوت، یا شرک در دعا.

﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلُكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الْدِينَ فَلَمَّا جَنَّهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾ [سورة عنکبوت: ۶۵]. «هنگامی که بر کشتی سوار شوند، خدا

را با اخلاص می‌خوانند، چون خدا آنان را نجات داد و به خشکی رساند، باز شرک می‌آورند.»

۲- شرک نیت و قصد و اراده:

خداؤند تبارک و تعالی می‌فرماید:

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا

يُبْخَسُونَ﴾ [۱۵] اولئکه‌ای که نیستند هم فی آخرة إلا آنار و حبیط ما صنعوا

فیهای و بیطل ما کانوا یعَمَلُونَ [۱۶] [سورة هود: ۱۵ - ۱۶]. «هر کس که

زندگانی دنیا و تجمل آن را خواسته باشد، [پاداش] کارهایشان را در آنجا برایشان

به تمام و کمال می‌رسانیم و آنان در آنجا کاستی نبینند. اینان کسانی هستند که در آخرت جز آتش [جهنم] ندارند و آنچه در آنجا (دنیا) کرده بودند، بر باد رفته و آنچه را که انجام می‌دهند باطل است.».

۳- شرک طاعت یا شرک در پیروی.

﴿أَتَخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَنَهُمْ أَرْبَابًا مِّنْ دُوْبِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ أَبْرَبَ مَرِيمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ وَعَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ [سورة توبه: ۳۱]. «احبار و رهبان‌های خویش را معبدهایی

در برابر خدا قرار دادند، و همچنین مسیح فرزند مریم را در حالی که امر نشده بودند جز این که خدای یکتا را که معبودی جز او نیست پرستش نمایند، او پاک و منزه است از آنچه آنان شرک می‌آورند».

۴- شرک محبت.

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنَّدَادًا تُحْبُّوْهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ أَمْنَوْا أَشَدُ حُبًا لِّلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ﴾ [سورة بقره: ۱۶۵]. «و از مردم کسانی

هستند که به جای خدا همتایانی را [برای او] بر می‌گیرند که آنها را مانند دوست داشتن خدا دوست می‌دارند- و مؤمنان در دوستی خدا قوی‌ترند- و اگر [این] ستمکاران هنگامی که عذاب را می‌بینند، ببینند [که شریکانشان سودی نمی‌بخشند، خواهند دانست] که همه توان از آن خداست و اینکه خداوند سخت کیفر است».

نوع دوم: شرک اصغر، یا همان ریا در اعمال روزانه خود انسان.

﴿فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقاءَ رَبِّهِ فَلِيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ [سورة کهف: ۱۱۰].

«پس هرکس که به لقای پروردگارش امیدوار است، باید کار شایسته انجام دهد و هیچکس را در عبادت پروردگارش شریک نکند.».

نوع سوم: شرك خفى:

دلیل آن حدیث پیامبر ﷺ می فرماید: «شرک در این امت پنهان‌تر از حرکت مورچه سیاه بر تخته سیاهی می باشد.».

(سؤال ۴۵) فرق بین قضاء و قدر چیست؟

(جواب) قدر در اصل به معنای اندازه است، پس این کلمه در بیان و اندازه و تفصیل آمده است، همچنین کلمه تقدیر آنچه که خداوند قبل از به وقوع پیوستنیش برای کائنات تقدیر کرده است، گفته می شود.

(سؤال ۴۶) آیا قدر خیر و شر آن به طور عموم از طرف خداست؟

(جواب) خیر و شر قدر در عموم است، علی ﷺ می گوید: ما همراه پیامبر ﷺ در بقیع غرقد در تشییع جنازه‌ای بودیم.

آنگاه رسول الله ﷺ تشریف آوردن و نشستن، ما هم اطراف ایشان نشستیم، همراه پیامبر چوبدستی کوچکی بود، چوبدستی اش را به زمین زد سپس فرمود: «هرکدام از شما خداوند تبارک و تعالی جایگاه او در بهشت و دوزخ نوشته است، حتی بدیخت یا سعادتمند بودن او نیز نوشته شده است. شخصی عرض کرد: آیا ما برآن کتاب نوشته شده درنک نمائیم و عمل را رها کنیم؟ فرمودند: کسی که اهل سعادت باشد به سوی عمل اهل سعادت توفیق سوق داده می شود. و کسی که از اهل شقاوت و بدیختی باشد پس به سوی عمل اهل شقاوت و سوق داده می شود.».

در حدیث آمده است: «عمل کنید، زیرا که هرکدام از شما سوق و رانده می شوید، اما اهل شقاوت به سوی عمل اهل شقاوت سوق داده می شوند، و اما اهل سعادت به سوی عمل اهل سعادت سوق داده می شوند. سپس این آیه را خواند:

﴿وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ﴿١﴾ فَسَنِيْسِرَهُ لِلْيُسَرَى ﴿٢﴾﴾ [سورة الیل: ۶ - ۷].

«و [آیین] نیک را تصدیق کرد. [راه رسیدن] به آسایش را برایش آسان می گردانیم.»

(سؤال ۴۷) معنی لا إله إلّا الله چیست؟

(جواب) معبدی به حق غیر از خدا نیست، و دلیلش نیز در این آیات واضح می باشد.

﴿وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾ [سورة اسراء: ۲۳].

«و پروردگارت فرمان داده که جز او نپرستید». **﴿أَلَّا تَعْبُدُوا﴾**. یعنی لا إله، یا خدایی

نیست، **﴿إِلَّا إِيَّاهُ﴾**. مگر الله».

(سؤال ۴۸) چه نوع توحیدی خداوند قبل از نماز و روزه بر ما واجب نموده است؟

(جواب) توحید عبادت خدای یکتا که به غیر از خدای یگانه کسی دیگر را نخوانیم، نه پیامبر ﷺ و نه دیگری.

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [سورة جن: ۱۸].

«همانا مسجد از آن خدادست، پس هیچکس را با خدا نخوانید.»

(سؤال ۴۹) کدام یک از این دو بهترند: فقیر صبور یا غنی شکرگزار؟

(جواب) مسأله غنی و فقر و صابر و شاکر هر کدام از این دو بالارزش هستند، اما بهترین این دو باتقواترین آنان می باشد.

﴿إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقْنَكُمْ﴾ [سورة حجرات: ۱۳].

«گرامی ترین شما نزد خدا باتقواترین شماست.»

و اما در مورد حمد و اندازه صبر و شکر: علماء می گویند:

صبر یعنی در برابر مصیبت داد و فریاد نکردن و شکر به معنی فرمانبرداری و اطاعت از خداوند متعال به خاطر نعمت‌هایی که بر ما عطا فرموده است.

(سؤال ۵۰) چه توصیه‌ای برای ما دارد؟

(جواب) تفقه در توحید و مطالعه کتاب‌های توحید، چونکه برایت حقیقت توحیدی که خداوند پیامبرش را به خاطر آن فرستاده شده بیان می‌کند.

و همچنین حقیقت شرکی که خدا و پیامبرش بر ما حرام نموده و این که بخشیده نمی‌شود، و بهشت را بر مرتکب آن حرام گردانیده بیان می‌کند.

و کلا هدف از شناخت حقیقت توحیدی که خداوند به خاطر آن پیامبرش را فرستاده است که شخص مسلمان حقیقی باشد و از شرک و اهلش دوری گزیند.